

ЗАНЬКОВЕЦЬКОЇ М. Музей Засн. 1960 у Києві як Мемор. музей-квартира М. Заньковецької. Розташ. у будинку по вул. Велика Васильківська, 121, де 1918–34 (з перервою) проживала видатна укр. актриса **М. Заньковецька**. Ідея відкриття З. М. м. при театрі її імені вперше прозвучала 1922 у зверненні до уряду ювілей. комісії з відзначення 40-річчя сценіч. діяльності артистки. 1923 започатковано формування архіву М. Заньковецької у зв'язку із закладанням підвалин театр. музею мист. об'єдн. «Березіль» (нині МТМК України). Реж. **В. Василько** та актриса **Л. Гаккебуш** одержали перший дарунок у фонд музею особисто від Заньковецької — її фото, театр. костюми, речі, листи, афіші, програми тощо. Під час 2-ї світової війни колекція зібраних експонатів зазнала втрат, однак основна її частина збереглася і продовжувала поповнюватися. Відкритий 1960 музей проіснував до 1979, коли внаслідок пожежі була зруйнована, а згодом і знесена будівля, у якій він знаходився. Однак експонати музею було врятовано. За особистої участі **І. Козловського** і за наполяганням творчої громадськості будинок було відновлено і 1989 відкрито З. М. м. як відділ МТМК УРСР. У музеї експонуються 1500 од. осн. фонду і 500 — допоміж. Частково колекція представлена в експозиціях МТМК України. У приміщенні З. М. м. розміщено експозицію про життя і творчість Заньковецької в контексті її істор. доби і театр. життя того часу. Музейні документи розповідають також про історію укр. театру

остан. чв. 19 — 1-ї чв. 20 ст. У музеї постійно діють виставки «Жіночий силует» (артистки муз. і драм. театрів та кіно на межі 19–20 ст.), «У сузір'ї М. Заньковецької» (лауреати премії ім. М. Заньковецької), також проводяться тимчас. виставки («М. Старицький», «М. Кропивницький», «М. Садовський», «Театр ім. М. Заньковецької у Києві» тощо). У театр. вітальні влаштовуються темат. вечори. Колективом музею створ. «Літопис життя і творчості Марії Заньковецької: 1854–1934 роки» («Зап. НТШ», т. 237: «Пр. Театрознав. комісії», Л., 1999), видано кн. «Марія Заньковецька» (К., 1998); написано низку сценаріїв, за якими знято д/ф «Моя Заньковецька» (1992, реж. Ю. Бадьянов, «Укрнаукфільм»), «Простіть і прощайте» (1994, реж. Є. Ульшин), «Бенефіс» (2001, реж. О. Іванов; обидва — «Укртелефільм»), «Немеркнуча зірка М. Заньковецька» (2005, реж. Л. Михалевич, ТРК «Глас»). Щороку в музеї проходять наук. читання «Марія Заньковецька та її доба».

Рекомендована література

1. Драк А. М., Козієнко В. А. Меморіальний музей-квартира М. К. Заньковецької. 1967;
2. Музей Марії Заньковецької: Буклет. 1994;
3. Талан. Життя і творчість М. Заньковецької: До 150-річчя від дня народж. 2004 (усі — Київ).

Н. Г. Бабанська

Бібліографічний опис:

Заньковецької М. музей / Н. Г. Бабанська // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2010. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-14897>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).